

CO TO JEST REWITALIZACJA?

Rewitalizacja to pojęcie oznaczające szeroki wachlarz przedsięwzięć prowadzących do odnowy lub „przywrócenia do życia” zaniedbanej dzielnicy czy części miasta. Podejmowane działania dotyczą:

- sfery społecznej – rozwiązywanie indywidualnych problemów i mobilizacja społeczności lokalnej, programy przeciwdziałające nierównościom społecznym oraz wykluczeniu, walka z bezrobociem i przestępczością, działalność kulturalna;
- sfery gospodarczej – programy wspierania przedsiębiorczości;
- sfery przestrzennej – remonty i modernizacje zaniedbanej infrastruktury i budynków mieszkalnych, odnowa i konserwacja zabytków oraz obiektów architektonicznych;
- sfery ekologicznej – zazielenianie i harmonijne zagospodarowywanie przestrzeni miejskiej, konserwacja zabytkowych parków.

Należy pamiętać, że rewitalizacja

nie jest celem samym w sobie, lecz elementem całej strategii społeczno-gospodarczej, mającej na celu zapewnienie wszechstronnego rozwoju miasta oraz poprawę warunków życia mieszkańców, czyli także Ciebie.

Programy rewitalizacyjne są najczęściej realizowane na następujących obszarach:

- zdegradowane dzielnice starymiejskie – przykładem takiej dzielnicy w Poznaniu jest Śródka,
- blokowiska z wielkiej płyty,
- tereny powojkowe, pokolejowe i poprzemysłowe.

Żadne, nawet największe i najbogatsze miasto nie jest w stanie samodzielnie przywrócić do życia zaniedbanych terenów. Dla prawidłowego przebiegu procesu rewitalizacji niezbędne jest współdziałanie wielu partnerów, takich jak np.:

- władze miasta, gminy, powiatu, województwa,
- organizacje pozarządowe, społeczne,
- policja,
- szkoły,

- parafie,
- wspólnoty, spółdzielnie mieszkaniowe,
- rady osiedli,
- i przede wszystkim społeczności lokalne.

Hamulcem blokującym procesy rewitalizacji jest najczęściej obojętność i brak zaangażowania społeczności lokalnej oraz nieumiejętność lub brak woli współpracy pomiędzy partnerami lokalnymi.

Pamiętaj! Ty także możesz pomóc biorąc czynny udział w działaniach na rzecz Twojej dzielnicy!

CIENIE I BLASKI REWITALIZACJI

Korzyści płynące z rewitalizacji są bezsprzeczne. Należą do nich:

- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej odnowionych obszarów,
- ożywienie ruchu turystycznego,
- powstanie nowych miejsc pracy – np. w turystyce, handlu, usługach (szczególnie gdy i rewitalizacji poddane zostają obszary o znaczeniu historycznym lub kulturalnym),

- pobudzenie aktywności mieszkańców,
- zwiększenie poczucia wspólnoty, odbudowy więzi społecznych i integracja społeczności lokalnej,
- ograniczenie patologii społecznych dzięki wdrażaniu programów walki z wykluczeniem społecznym, przestępczością i uzależnieniami,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa w „niespokojnych” dzielnicach, na blokowiskach itp,
- podnoszenie prestiżu dotąd zaniedbanych miejsc,
- ożywienie społeczno-gospodarcze regionów i miast,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- ożywienie kulturalne.

Obok niewątpliwych zalet, rewitalizacja ma także pewne minusy. Efektem wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej może być wzrost czynszów w odnawianych dzielnicach, co z kolei może skutkować wyprowadzką mieszkańców. Prywatni właścici-

ciele budynków mieszkalnych często decydują się też na sprzedaż wartościowych teraz nieruchomości, a mieszkańcy przechodzą wraz ze swoim domem czy kamienicą „z rąk do rąk”.

Ponadto, wzmożenie ruchu turystycznego w odnowionych dzielnicach może prowadzić do niezadowolenia mieszkańców (wzrost hałasu, większy ruch samochodowy itp.).

REWITALIZACJA W UREGULOWANIACH PRAWNYCH

W Polsce brak jest ustawy, która kompleksowo regulowałaby zagadnienia związane z rewitalizacją. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem odrębnego aktu prawnego.

MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA POZNANIA

W dniu 7 marca 2006 r. Rada Miasta Poznania przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania” (MPR). Działaniami pilotażowymi w ramach MPR została objęta Śródka. W wyni-

ku przyjęcia uchwały w sprawie „Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania - druga edycja”, działania rewitalizacyjne zostały rozszerzone na kolejne obszary Poznania: Ostrów Tumski, Chwaliszewo, Jeżyce oraz Łazarz.

Projekty, które zostały ujęte w Miejskim Programie Rewitalizacji są między innymi efektem cyklicznych spotkań z osobami zamieszkałymi w poszczególnych dzielnicach. Dzięki przeprowadzonym konsultacjom społecznym, założone działania najpełniej odzwierciedlają potrzeby mieszkańców Poznania.

REWITALIZACJA NA ŚRÓDCE

Śródka jest obszarem bogatym w zabytki architektury i sztuki. Położona na samym początku Traktu Królewsko-Cesarskiego, granicząca z rekreacyjnymi terenami Jeziora Maltańskiego może stać się obszarem niezwykle atrakcyjnym turystycznie. Jednocześnie jest to dzielnica zdegradowana, ze zniszczoną i zaniedbaną zabudową oraz utrudnionym dostępem do reszty miasta.

Objęcie Śródki Miejskim Programem Rewitalizacji ma zapobiec jej izolacji oraz dalszej degradacji m.in. przez:

- przywrócenia jej znaczenia jako ważnego miejsca historyczno-kulturowego, związanego z początkiem polskiej państwowości,
- powstania nowych miejsc pracy w obszarze działań kulturalnych,

usług turystycznych i rekreacji,

- poprawę systemu transportu w mieście (dróg pieszych i tras rowerowych),
- przywrócenia Śródce integracji z resztą miasta.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie planowanych działań na terenie Śródki w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji.

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.1.5	Budowa Punktu Obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego, na obszarze objętym Programem „Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu” / Etap I - Śródka	2006 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze
a.1.6	Projekt utworzenia Teatru Społecznego na Śródce	2006 – 2008	Miasto Poznań, partnerzy projektu	do określenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań 91 000 zł (~24 000 €)	społeczne
a.1.7	Projekt utworzenia klubu wsparcia dla osób bezrobotnych	2006 – 2008	Miasto Poznań, Projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym		społeczne
a.1.8	Renowacja elewacji budynku mieszkalnego przy ulicy Rynek Śródecki 1 w Poznaniu	2007	Właściciel prywatny	100 000 zł (~25 445 €)	przestrzenne
a.1.9	Modernizacja budynku z poprawą funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Gdańskiej 10–16 w Poznaniu	2007 – 2008	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorko-Własnościowa „Śródka”	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.1.10	Modernizacja oraz poprawa funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Rynek Śródecki 3 w Poznaniu	2007 – 2008	Wspólnota Mieszkaniowa	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.11	Renowacja budynku Poznańskiej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I st. nr 2 im. T. Szeligowskiego oraz Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. J. Tuwima ulica Bydgoska 4 w Poznaniu	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.12	Rewitalizacja społeczna środowisk na Śródcie	2007 – 2008	Miasto Poznań, Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych Projekt ma charakter partnerski	50 000 zł (~12 722 €)	gospodarcze społeczne
a.1.13	Prowadzenie działalności społeczno-kulturalno-artystycznej na obszarze Śródki	2007 – 2008	Miasto Poznań, partnerzy projektu	do określenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań	społeczne
a.1.14	Modernizacja budynku oraz poprawa funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Ostrówek 6 w Poznaniu	2007 – 2009	Miasto Poznań, współwłaściciel nieruchomości	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.15	Modernizacja budynków mieszkalnych przy ulicy Gdanskiej 6–8 w Poznaniu wraz z poprawą estetyki otoczenia	2007 – 2020	Wspólnota Mieszkaniowa	471 200 zł (~120 000 €)	przestrzenne
a.1.16	Adaptacja budynku dawnego klasztoru Filipinów oraz renowacja kościoła Św. Małgorzaty Panny i Męczenniczki dla nowych potrzeb działalności Katedralnej Szkoły Muzycznej przy ul. Filipińskiej 4 w Poznaniu	2008 – 2011	Archidiecezja Poznańska	6 877 500 zł; (1 750 000 €)	przestrzenne społeczne
a.1.17	Odnowienie elewacji z poprawą funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Rynek Śródecki 15 w Poznaniu	2008 – 2013	Wspólnota Mieszkaniowa	1 029 660 zł (262 000 €)	przestrzenne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.4	Projekty wspólne na obszarze Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa				
a.4.1	Projekt utworzenia dzielnicy artystycznej na Śródce oraz Chwaliszewie	2006 – 2007	Stowarzyszenie InterCity	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	gospodarcze społeczne
a.4.2	Budowa Systemu informacji Miejskiej	2006 – 2010	Miasto Poznań	łącznie dla miasta: 5 500 000 zł (~1 399 500 €)	przestrzenne społeczne
a.4.3	Objęcie Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa programem „Projektowanie bezpiecznych przestrzeni – żyjemy bezpiecznie!”	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	społeczne
a.4.4	Budowa systemu monitoringu wizyjnego na obszarze Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	społeczne
a.4.5	Modernizacja przestrzeni publicznej Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa	2007 – 2013	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne społeczne
a.4.6	Zabudowanie pustych przestrzeni Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa w harmonii z otoczeniem na cele mieszkaniowe, usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczna, rekreacyjne, gospodarcze, kulturalne	2007 – 2020	Właściciele, inwestorzy prywatni	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.4.7	Budowa mostu królewskiego łączącego Ostrow Tumski z lewobrzeżną częścią miasta	2010 – 2013	Miasto Poznań	16 500 000 zł (~4 120 000 €)	przestrzenne gospodarcze społeczne

Przykładowe działania podjęte dotychczas w ramach MPR:

- budowa Mostu Cybińskiego – operacja, o której słyszała chyba większość mieszkańców Poznania; dzięki przetransportowaniu na Śródkę przeszła

starego mostu Rocha możliwe stało się przywrócenie dzielnicy miastu; pomiędzy katedrą na Ostrowie Tumskim a Śródką wznowiono ruch pieszy i rowerowy,

- szereg imprez kulturalnych,

takich jak Śródeckie Koncerty Muzyki Dawnej, międzynarodowa wystawa sztuki „RE:GENERACJA II”, Dni Ostrowa Tumskiego i Śródki,

- wakacyjna akcja „Kolorowe miasto”,
- letnia akcja „Spacery po Śródcie”, czyli odkrywanie Śródki pod opieką przewodnika,
- obchody „Dnia Sąsiada”,
- renowacja ośrodka szkolno-wychowawczego dla dzieci niesłyszących.

REWITALIZACJA A FUNDUSZE UNIJNE

Proces przemian w polskich miastach rozpoczął się między innymi dzięki możliwości pozyskania pieniędzy na ten cel ze środków Unii Europejskiej. W latach 2004-2006 działania rewitalizacyjne finansowane były przez Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

W latach 2007-2013 środki na odnowę miast będzie można pozyskać z funduszy Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Wsparcie uzyskują projekty zakładające między innymi:

- remonty elewacji, fasad i dachów,
- remonty, przebudowy, przystosowanie budynków i infrastruktury publicznej,
- renowację budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym (z wyłączeniem mieszkań prywatnych),
- wyburzanie budynków pod cele usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne,
- zakup i instalację systemów monitoringu oraz oświetlenia,
- adaptację, przebudowę lub remonty obiektów użyteczności publicznej (przedszkoli, szkół, domów dziecka, świetlic itp.),
- przebudowę, wymianę lub remonty infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej i gazowej w rewitalizowanych obiektach,
- zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych,
- remonty lub przebudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska,

- budowę, rozbudowę, modernizację lub remont dróg, chodników i przejść dla pieszych, ścieżek rowerowych,
- realizację przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom (doradztwo, szkolenia itp.).

Warunkiem uzyskania wsparcia jest posiadanie przez miasto Planu/Programu Rozwoju Lokalnego, bądź Lokalnego Programu Rewitalizacji.

WAŻNE ADRESY

Oddział Rewitalizacji Urzędu Miasta Poznania

Urząd Miasta Poznania
Wydział Rozwoju Miasta
pl. Kolegiacki 17, 61-841 Poznań
tel: (61) 878 56 80

fax: (61) 878 54 58
rewitalizacja@um.poznan.pl
www.city.poznan.pl/rewitalizacja

Lech Podbrez - kierownik oddziału
tel:(61) 8785 776
lech_podbrez@um.poznan.pl

Stanowiska ds. rewitalizacji
Natalia Szwarc
tel: (61) 8785 693
natalia_szwarc@um.poznan.pl

Marzena Guździol
tel: (61) 8785 680
marzena_guzdziol@um.poznan.pl

Stowarzyszenie Forum
Rewitalizacji
ul. Szlak 73 A
31-153 Kraków
tel: (12) 633 13 06
fax: (12) 633 51 54
e-mail: froffice@mistia.org.pl
www.fr.org.pl

Broszurę opracowano korzystając z następujących źródeł:

Strony internetowe Urzędu Miasta Poznania

„Programy rewitalizacji w Polsce. Bilans, zarządzanie, perspektywy 2007-2013”, dr hab. arch. Krzysztof Skalski

„Rewitalizacja obszarów miejskich w nowym okresie programowania 2007-2013” Zygmunt Ziobrowski

„Rewitalizacja a aktywizacja regionu”, dr hab. arch. Krzysztof Skalski

„Śródka - Rewitalizacja dzielnicy ma dwa oblicza” Beata Marcińczyk, Głos Wielkopolski